

ההוא ארבא שלישי התופס משנים ללא טענה

איתא בב"ב, בדף לד ע"ב:

ההוא ארבא, דהוּוּ מינצו עלה בי תרי... זה אומר "של אבותי", וזה אומר "של אבותי".

אמר רב נחמן: כל דאלימ גבר.

ובדף לה ע"ב:

אמרי נהרדעי: אם בא אחד מן השוק והחזיק בה - אין מוציאין אותה מידו, דתני רבי חייא: גולן של רבים לאו שמיה גולן.

רב אשי אמר: לעולם שמיה גולן, ומאי "לא שמיה גולן"? - שלא ניתן להשבון.

יש להתבונן בביאור מחלוקת נהרדעי ורב אשי בסברא; מה סבר כל אמורא להלכתא, ומהי ראייתם מרבי חייא.

שיטת הרשב"ם

ביאור שיטת נהרדעי

השלישי בא ותפס בלא טענה, ואף על פי כן סברי נהרדעי "דאין מוציאין אותה בב"ד מידו של זה השלישי, ואע"ג דלא טעין מידי, דשמא גם לב' הראשונים אין להם חלק בה". ע"כ דברי הרשב"ם.

מונח בפשטות לשוננו, שעל אף שהיו כאן שני טוענים לבעלות שזכו בפסק של כל דאלימ גבר, עדיין לא נתברר לנו שיש להם שייכות אמת. הטענה שמכוח רצו לזכות בההוא ארבא לא הולידה בירור אמיתי לגבי הזיקה שלהם, אלא שכל אחד, אם היה מגיע יחידי, היה זוכה מכוח היותו יחידי. כלומר: כשאדם בא וטוען שהחפץ שלו הוא זוכה - לא מהטעם שהגענו לרמת בירור מסוימת, אלא מהטעם שאין אדם שמכחישו בכך, וזה קובע לב"ד שזו ההנהגה הנכונה. כן כתב הגר"ש שקאפ בחידושו לב"ב (סי' ח), בביאור משמעות הטענה, וז"ל: "אמנם נ"ל בטעמא דהר"ן דס"ל דבאמת היכי שאחד טוען שהוא שלו, ואין אדם מכחישו, שזוכה בדין, כיוון דיש לו טענה שהוא שלו, ואין לאחר טענה". אם כן, כשישנם שנים הטוענים בעלות ללא ראייה - כל שייכותם מוטלת בספק, שהרי כל אחד מכחיש את חבירו, ונמצאו

שניהם מאבדים את נאמנותם. שורש סברה זו מונח בכך שיש שאלה על כל טוען, גם כשבא יחידי: כיצד אין לבעלים ראייה על בעלותו? אלא שכאשר הוא בא יחידי אנו מתעלמים משאלה זו, מפני שיחידותו מחזירה לו נאמנות מספקת לזכות בחפץ; משא"כ כאשר באים שנים המכחישים זה את זה, שבמקרה כזה כשבא השלישי הוא אוחד בחפץ שניחא לן למימר "דשמא גם לב' הראשונים אין חלק בה". ולפי זה לאו שמיה גזלן, מפני שגזילה היא נטילה ללא רשות מבעלים, ואילו הכא זה עצמו נתון בספק¹.

נסכם, שאליבא דהרשב"ם בביאור שיטת נהרדעי עלה בידינו שאין כאן דין גזלן, כי עצם היות כאן חלות רשות בעלים היא בספק. כעת יש לבאר ביתר עמקות כוונת הרשב"ם בשני אופנים:

האופן הראשון, שאין לתופס השלישי גדר של דין גזלן לעניין חיוב נטילת הממון וחיובי גזילה הנובעים ממנה, אבל האיסור לנטילת הממון קיים ואסור לו להשתמש בזה. כן נראה בלשון רבינו יונה, שכתב: "הלכך אם בא א' מן השוק והחזיק בה, אע"פ שעשה כן **שלא כדין**, אין מוציאין אותה מידו בדין, דהו"ל כממון שאין לו תובעים". כן נראה בלשון הריטב"א, שמביא בשם רבו: "ומורי אומר דלא אמרו אלא **שאינ יכולים ב"ד להוציא**, אבל מכל מקום הוא אינו משתמש בה, דאפשר דיש לו בעלים אחרים".

האופן השני, שאין לתופס השלישי אף לא גדר של גזלן כלפי שמיא, אלא כנוטל חפץ מן ההפקר. כן מוכח מלשון הריטב"א (בדעת עצמו), שכתב: "ואפילו הכי (שאינ לו שום ראייה), קסברי דכיוון שגם לאחד מהם אין ראייה הרי הוא כזוכה מן ההפקר", ופשיטא שיכול להשתמש כבשלו. כן ביאר מ"ר הרב מיכה הלוי שליט"א בדעת נהרדעי, אליבא דהרשב"ם.

לפי זה יתברר גם שני אופנים להבין את ראייתם של נהרדעי מדברי ר' חייא, שעל כך כתב הרשב"ם: "דתני ר' חייא: גזלן של רבים וכו', וסברי נהרדעי כי האי מיירי שגזל משנים החלוקים בדבר, זה אומר שלי הוא וזה אומר שלי, לאו שמיה גזלן לכופו **בדיינים להוציא מידו מה שגזל**". ומסוף לשונו משמע יותר כאופן הראשון שביארנו, שהחסרון הוא ביכולת הגביה של בית-דין, שאין להם ביטחון שיש בעלים התובע ממון, ובממון שאין לו תובעים אין ב"ד עושה דין בעצמו. לאופן השני שביארנו נידחק מעט ונאמר, שב"ד לא יכול להוציא מה שגזל, כי חשיב כלוקח מן ההפקר; אך קשה, שהרי תורף דברי הרשב"ם חסרים, וצ"ע.

1. ושם ניתן להסתייע בתוס' בע"ז, דף ע"ב, ד"ה "ואיי" (השני), שמשמע ממנו שהחוב בגזלן הוא שחיסר ממון שהיה ברשות הבעלים, משא"כ במקרה דגן, ולפיכך לא מוגדר בדין גזלן.

ביאור שיטת רב אשי²

בביאור דברי רב אשי כתב הרשב"ם: "רב אשי אמר: לעולם גזלן של רבים שמיה גזלן, הואיל ולא טעין מידי, ומוציאים מידו ומעמידים אותה בפני שנים הראשונים שיש להם טענת אבות".

ג"ל שמדוקדק בלשון הרשב"ם, שפתח ב: "הואיל ולא טעין מידי", דהיינו שהטענה חשיבי מילתא דמבררת שייכות מסוימת לחפץ, ולא רק מכוח העובדה שהיא טענה יחידה, אלא ש"חזקה אין אדם טוען³ ותובע אלא אם כן יש לו". כך משמע מלשון הנתביבות (סי קמ"ו סק"ט), שכתב שטענה מועילה מול ב"ד, אלא שמול מוחזקות בממון היא נחשבת חלשה יותר.

אם כן, כשיש שנים המכחישים זה את זה בטענותיהם, הרי הם כתרי ותרי, דאמרינן שחד מהני הוא הבעלים, אולם המציאות שהם מכחישים זה את זה יוצרת ספק על כל אחד ואחד בפני עצמו אם הוא הבעלים, יותר מהספק הנולד בתר"ת, ולכן מספיק שיעמיד את הארבא בין שניהם, וכך מחזיר את רמת השייכות שהיתה לכל אחד מהטוענים לארבא, משום שגם כשנטל - לקח את הארבא כשהיא בין שניהם⁴.

הבנה זו מדוקדקת לענ"ד מהמשך דברי הרשב"ם, בביאור ראיית רב אשי מר' חייא, וז"ל:

דקאמר רבי חייא לא להקל עליו בא, לפטרו מלשלם, אלא להחמיר עליו, ולומר דלא ניתן להשבון, דלא מיכפר בהשבה, דאינו יודע למי ישיב. דמאחר שבא לידו צריך להשיב לבעלים, ולא להוציאה מתחת ידו ולהפקירה לשנים הראשונים, וכל מאן דאלים משניהם גבר, כדפסקינן לעיל "ואי תפסינן לא מפקינן"; כל שכן זה, שבתורת גזל בא לידו, והוא צריך להוציאה מתחת ידו, ואינו יודע למי ישיב. והכי נמי אמרינן בהמוכר את הספינה (פ"ב ע"ב): "א"ר לוי: קשה עונשן של מידות מעונשן של עריות", ומפרש התם אפשר בתשובה, דהמוכר במידה אוון לרבים, שאינו יודע למי ישיב.

2. הצורך המיוחד בביאור דברי הרשב"ם הוא הסתירה-לכאורה בלשונו, שבתחילת דבריו, כפי שיובא להלן, נאמר: "ומעמידה בין שניהם", ואילו בהמשך דבריו הוא כותב: "צריך להשיב לבעלים ולא להוציאה מתחת ידו ולהפקירה לשנים הראשונים". בביאורנו לא ניסינו ליישב את הסתירה, אלא ליישב את דברי הרשב"ם לפי כל דיבור-המתחיל בנפרד.

3. התוספת היא שלי. במקור בשבועות, מ ע"ב, לא מופיעה הלשון "טוען".

4. ובזה חילק בין הסוגיה דידן לסוגיה בב"ק קג ע"ב: "גזל אחד מחמישה", דהתם כשנטל - חטפה מיד הבעלים ממש, שהחפץ היה תחת ידו; רק שכעת לא זוכר ממי חטפה. אבל בנידון דידן, כל השייכות וה"תחת ידו" שלהם היתה הסיכוי להתגבר בכל דאלים גבר. למצב הממוני הזה החזיר, ולפיכך אין חיוב להחזיר לכל אחד, כי אין בטחון שאחד מהם הוא הבעלים הוודאי, אבל אחד מהם זכאי לקבל את הארבא.

הנראה מדברי רשב"ם, שאע"פ שמשיב למצב הממוני שממנו נטל ומעמידן בפני השנים הראשונים - עדיין מחוייב להשיב לבעלים האמיתי, ומאחר ואת זה הוא אינו מסוגל לעשות, משום שאינו יודע מי הוא, מתחייב השבה בלא לדעת למי ישיב, כגזלן של רבים שאין לו תשובה, שאינו יודע ממי גזל.

כן משמע בדברי היד רמ"ה בסוגייתנו (ובהערות המהדיר, הערה 68 שם), שמחמיר להצריך את התופס לשלם לשניהם, ואף על פי כן לא יצא ידי חובתו, "דדילמא דאיניש מעלמא הוא". נראה בביאור טעמו, מדוע משלם לשניהם, שהזכות הממונית לא חוזרת בשלמות, אלא אם כן מחזיר לכל אחד ואחד, שהרי יתכן שולוא שהיה חוטף היה מצליח אחד מהם להתגבר, ואם כן כשנטל את החפץ אותו אדם שלישי, אינו יכול להחזיר למצב הממוני אלא אם כן ישלם לכל אחד ואחד, כנלע"ד.

וקצוה"ח (סי' מט סק"ח) דקדק שגם לרשב"ם משלם לכל אחד ואחד, ולמד זאת מלשון הרשב"ם: "ולא להוציאה מתחת ידו ולהפקירה לשנים הראשונים, וכל מאן דאלים גבר". וכן כתב הרמב"ן בחידושו, שדקדק כך בלשון הרשב"ם.

אופן שני בביאור שיטת רב אשי אליבא דהרשב"ם הוא, שגם אליבא דרב אשי אין לטענה כוח בירורי, ולפיכך לא מועיל מה שמשיב לשניהם, כפי שראינו במרמה במידות, שגזול את הרבים. והסיבה שכאן מעמיד בין שניהם היא שפסיקת ב"ד⁵ כל דאלים גבר יוצרת שייכות של הטוענים לארבא, ואת השייכות הזו הוא גזל. את הגזילה המיוחדת הזו, שאע"פ שהיא לא גזילה מרשות בעלים אלא מזכות-תובעים, הוא מחוייב להשיב, ולכן מעמידן בין שניהם. כך משמע בעקיפין מהגרש"ש בחידושו לב"ב (סי' ח). אך קשה מראיית הקוב"ש (ב"ב, אות קנב), דמוכח שהרשב"ם חולק על הרא"ש וסובר שכל דאלים גבר הוא הסתלקות.

אופן שלישי בדברי רב אשי ברשב"ם הוא, שנקט לומר שמוציאין מידו ולית ביה השבה מעליא, ומצב השדה הוא שיהיה מונח ולא שישלם לאחד מהם, שהרי לא הוכיחו בעלותם כראוי. לכן נוקט הרשב"ם בלשונו: "להפקירה בידי השנים הראשונים" - שלא חשובים בעלים כלל⁶.

שיטת התוספות

בביאור דברי נהרדעי לא פירשו התוס' דעתם בצורה מבוררת, אך בד"ה "אין מוציאין אותה מידר" כתבו, וז"ל: "ואפי' כתבו הרשאה זה לזה, הואיל ורשעים הם - אין נזקקים להם". בפשטות לשונם נראה שאין להם שום נאמנות, והעיקר חסר מן

5. אליבא דהרא"ש, ב"מ פ"א סי' א, ומפורש באבן האזל, ט"נ פ"ט ה"ז ד"ה "ונראה דיש לחקור".

6. וייתכן שכך הבין הרמב"ם, ולא כהגמ"י, לקמן.

הספר: האם נאמר שמשום כך חשיב כנוטל מן ההפקר או דנימא שלב' הראשונים אין חלק, אך אסור גם לזה להשתמש בה, כפי שביארנו באופן אחד בדברי הרשב"ם. בעל "בית לחם יהודה" חידש בהבנת התוס', שגם אליבא דנהרדעי אחד מהם הוא הבעלים האמיתי, אך מכיוון שאחד רמאי והבעלים האמיתי לא עלה בידו להביא ראיה לבעלותו - יפסיד, שאין בכוח ב"ד להוציא מידי. ההרשאה לא תועיל, שאין הרשאה עוזרת כשהחפץ ביד גזלן, ואעפ"כ כתבו הרשאה - חשיבי כרשעים, דאין נזקקין להם.

הקוב"ש (ב"ב אות קנט) כבר ביאר באופן כזה, והקשה שהרי לשון התוס': "הואיל ורשעים הם" הוא הטעם למה אין ההרשאה מועילה, וזה עדיין לא מתורץ. אלא שה"בית לחם יהודה" רצה לבאר, שלא כפשטות לשון התוס', אלא שאין נזקקין להם הואיל ורשעים הם. החידוש הוא שיש כאן כמין קנס⁷, שמכיוון שכתב הרשאה לשקרן, ב"ד לא ידון במקרה, אע"פ שלולא שכתבו את ההרשאה היו מוציאים מידי. והאיר לי אראל סבתו הי"ו, שייתכן לבאר דברי התוס' כפשוטם, אם נעמיד את התוס' כרא"ש בהבנת כל דאלים גבר, ונבאר שההגיון בפסק זה הוא שהבעלים האמיתי ימסור את נפשו ויגבר בתפיסתו, הרי שזה שהשלישי הצליח לתפוס, בעוד שני אלו מתנצחים ביניהם, מגלה לב"ד שהללו אינם אלא רשעים בכך שנתנו לשלישי לגבור, ולא מסרו נפשם לזכות בארבה.

מהדיבור-המתחיל הנוסף של תוס' נוכל לבאר יותר כיצד הבין את מחלוקתם של רב אשי ונהרדעי:

דתני רבי חייא: גזלן של רבים לאו שמיה גזלן - שאין מוציאים מידי, ומיירי בזה אומר של אבותי וכו' (כאן מבאר התוס' את דברי נהרדעי). ורב אשי פליג אנהרדעי, וסבר דרבי חייא לא להקל בא, אלא להחמיר, דלא סגי בהשבה אחת כמו לשאר גזלן, עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד, כר' עקיבא בהגוזל עצים (ב"ק קג ע"ב). ומיירי בגזל מחמישה.

משמע מדברי התוס', שהבין שרב אשי הכא הוא כר"ע התם בגזילה מאחד מחמישה, ובסוגיה בב"ק מדובר שהבעלים הוודאי נמצא בין חמשת הטוענים. לפיכך צריך לשלם לכל החמישה. מכוח זה מוכח שהבין התוס' שגם אצלנו הבעלים האמיתי הוא אחד משני הטוענים, ולכן ישלם לשניהם. ובזה נכנס לגדר "והשיב את הגזלה". כן כתב בקוב"ש (ב"ב אות קנח), דזהו טעמו של רב אשי.

אם כך הבינו התוס' את שיטת רב אשי, ניחא לן למימר דבהא פליגי נהרדעי אליבא דתוס'. דנהרדעי סברי שאין בטענה כוח אלא כשבא יחידי, כפי שביארנו

לעיל בשם הגרש"ש; ואם כן, כשמכחישים זה את זה נמצאו שניהם שקרנים, וכנוטל מן ההפקר או כנוטל ממון שאין לו תובעין.

שיטת הרמב"ן

הרמב"ן מחדש שהגדר של "אי תפסינן לא מפקינן" קיים רק בבי"ד, אבל החיוב על הגזלן להשיב את המצב הממוני שהיה קודם לגזילה קיים. הסברה בזה היא, שרק בי"ד מחוייבים לבירור יסודי של האמת האבסולוטית, ולפיכך לא יכולים בי"ד להוציא חפץ מתחת ידיהם, מפני שלאחר שהגדרנו כך את תפקידם יוצא, שבי"ד מחזיקים בחפץ בגדר שליח או שומר של הבעלים האמיתי, וממילא אינם יכולים לתת את החפץ אלא לבעלים האמיתי; משא"כ הגזלן, שבוודאי שאין לו גדר של שומר, מספיק שיחזיר את החפץ לרמת השייכות שהיתה לבעלים, והשייכות שהיתה ב"ה הוא ארבא" היא היכולת לזכות בכל דאליים גבר, ובזה קיים "והשיב".

לכן לדינא, אליבא דרב אשי, יניח את החפץ בין שניהם, ובזה השיב את הגזילה.

שורש מחלוקת הראשונים העולה מדברינו עד כה הוא:

- א. בגדרי חיוב "והשיב את הגזלה" - יש לחקור אם מחוייב השבה למצב הממוני המעשי בשעת הגזילה, דלית לגזלן גדר שומר כלל; או שהגזלן מחוייב להשיב למצב הממוני האמיתי, דהיינו: יש עליו חובת בירור מי הבעלים האמיתי, וקנסוהו כאילו גזל ממנו, ואליו הוא מחוייב להשיב.
- ב. במשמעות הטענה: או שמילתא באנפי נפשיה היא, ולכן חד מהני חשיב כבעלים לעומת כל העולם; או שכל כוח הנאמנות שיש בטענה קיים בכך שרק הוא בא וטוען, ויש בזה צד של פסק בהנהגה ולא בירור ממש.

(סיכום שיטות הראשונים ותמצית סברותיהם - בעמוד הבא)

נהרדעי			
הדין:	אין מוציאין מידו (ריטב"א בשם רבו: אסור להשתמש).	אין מוציאין מידו.	אין מוציאין מידו.
הסיבה:	נטל ממון שאין לו תובעים, ואין לבי"ד כוח להוציא. אף אחד מהטוענים לא חשיב בעלים מחמת הספק הנולד מהכחשותיהם. (רשב"ם אופן א', תוס' אופן ב', רבינו יונה, ריטב"א בשם רבו)	חשיב כנוטל מן ההפקר. (רשב"ם אופן ב', ריטב"א בשם עצמו)	אע"פ שאחד מהם הבעלים, לבי"ד אין כוח להוציא אם לא יביא ראיה, משום שטענתו מוכחשת. (תוס' אופן א')
רב אשי			
הדין:	משלם לכל אחד ואחד ונפטר בזה.	משלם לכל אחד ואחד ולא נפטר בזה.	מניח ביניהם ונפטר.
הסיבה:	הבעלים הוא אחד מהטוענים. (רבינו יונה ⁸ , תוס')	שמא אין הבעלים אחד משניהם; ומשלם לכל אחד ואחד, דהפסיד את שניהם מהיכולת לזכות ע"י כל דאלים גבר. (רשב"ם אופן א' ⁹ , יד רמ"ה)	נתחייב בהשבה למצב ממוני, כלומר: לשייכות הממונית בשעת הגזילה. (רמב"ן)

.8 עיין שם, בהערת המהדיר, מס' 227.

.9 אליבא דקצוה"ח.

אליבא דהלכתא

הרמב"ם בהלכות טוען ונטען, פט"ו ה"ד, כותב:

שנים שהיו עוררין על השדה. זה אומר: שלי, וזה אומר: שלי, ואין לאחד מהם ראייה וכו' - מניחין אותה ביניהן וכל המתגבר ירד בה, ויהיה האחר מוציא מידו ועליו הראייה. ואם בא שלישי ותקף עליה וירד לתוכה - מסלקין אותו ממנה.

שני עניינים צריכים ביאור בדברי הרמב"ם:

א. מדוע שינה מסגנון הגמרא: "אם בא אחד מן השוק"?

ב. מדוע פסק שמשלקין אותו ממנה? כאיזו שיטת ראשונים פסק הרמב"ם?

ביאור ראשון ברמב"ם: בעל הגהות מיימוניות ביאר ברמב"ם, שסבר כרשב"ם, שלא מצי למיעבד השבה מעליא, ולפיכך רק מוציאין מידו, כרב אשי וכהבנה הראשונה ברשב"ם, ומעמידה בין שניהם. בהגהות מיימוניות לא מבואר טעם הרמב"ם להעמידה בין שניהם, וניתן לבארו כפי מה שאמרנו לעיל, שבכך הוא משיב למצב הממוני שגזל מהשנים. ממילא מבואר שהשלישי שבא ללא טענה מיירי כדבסוגיין, שאם יבוא עם טענה חשיב כשנים הללו, שלא זכו בדבר כלל אלא מכוח טענותיהם; ומאחר שגם הוא בא עם טענה - זכה.

ביאור שני ברמב"ם: בעל ה"שם טוב" על הרמב"ם, לגאון הרב כסאר זצ"ל,

בביאורו להלכה ד', כותב:

כתב רבינו ז"ל: "ואם בא שלישי ותקף וירד לתוכה, מסלקין אותו ממנה" בסתם, ולא כתב: "ואם בא אחד מן השוק ותקף וכו'", כדאמור התם (בדף לה), לומר אל"ג דטעין כוותייהו, הואיל וכבר היא מוחזקת בידם מסלקין אותו ממנה. ומה דנקטו התם אחד מן השוק וכו' - הוא אליבא דנהרדעי, דאמרי שאין מסלקין אותה מידו, אפי' לא טעין כוותייהו, ולית הלכתא כוותייהו, אלא כרב אשי.

משמע מדבריו שכשב"ד פוסק כל דאלים גבר יש בזה משום פסק שנותן שייכות ממונית לשני הטוענים בחפצא, ולכן גם אם טוען - לא יועיל, משום דהווה ליה כגזל מהשנים שב"ד עשה אותם כבעלים. יתכן לבאר דבריו יותר, אם נחזור לדברינו, שאליבא דרב אשי, טענה - יש בה מילתא דחשיבא כבירור, וחשיב כתרי ותרי, דיש להם עדיפות על כל העולם. כאן, כשב"ד פסק כל דאלים גבר, קבע שדווקא לשנים הללו יש שייכות, כפי מה שראינו בשנים אוחזים בטלית ובא שלישי ותפס, אחר שב"ד פסק יחלוקו, שאין תפיסתו תפיסה.

וק"ק, שעל פי דברינו סובר הרמב"ם כשיטת הרא"ש, שכל דאלים גבר הווי פסק, אך מפורש בקרית ספר בפרקנו דלא כן סבר הרמב"ם, אלא דכל דאלים גבר זוהי הסתלקות.

השר"ע (קלט, סעי' ב) פוסק:

בא שלישי וחספה בטענה שאומר שהוא שלו, אין לשנים האחרים בו כלום, כיוון שזה שהוא מוחזק בו טוען שהוא שלו. אבל אם חטפה בלא טענה מוציאין אותו מידו, ואין לו תקנה עד שישב לכל אחד ואחד, שהרי אינו יודע למי ישב. ואם הוא קרקע והחזיק בו ואכל פירותיו, גוף הקרקע אינה נגזלת, אבל הפירות צריך לשלם לכל אחד ואחד.

מוכח מלשון השר"ע דסבר דאם בא וחסף בטענה מועיל לו, ולא כפי מה שביארנו באופן השני ברמב"ם. מלבד זאת, פשטות לשונו של השר"ע מורה שסבר דלא כרמב"ם, בהא דצריך לשלם לכל אחד ואחד.

הסמ"ע (סק"ו) מבאר, דלאחר שישב לכל אחד ואחד הווי ליה כפרה, כרבינו יונה ותוס' בסוגיה. השר"ך (סק"ג) חולק וסובר "שאינ צריך להחזיר לכל אחד ואחד", ומבאר זאת בתוס', ברמב"ן וברשב"ם, וכך הוא מדייק ברמב"ם.

לשון הטור (סי' קלט) היא:

בא שלישי וחספה בטענה שאומר שהוא שלו - אין לשנים האחרים בו כלום, כיוון שזה המוחזק בו טוען שהוא שלו. אבל אם חטפה בלא טענה מוציאין אותו מידו. ופירש שאין לו תקנה עד שיתן לכל אחד ואחד, שהרי אינו יודע למי ישב. והרמב"ן¹⁰ ז"ל כתב, שמחזירו למקום שנטל ודיו. ואדוני אבי הרא"ש ז"ל כתב כסברא ראשונה.

וביאר הדרישה שמחלוקתם תלויה בהבנת דברי הגמרא: "רב אשי אמר: לעולם שמיה גזלן, ומאי 'לאו שמיה גזלן'? - שלא ניתן להשבון". הרשב"ם ביאר: לא ניתן להשבון בהשבה אחת, כבכל גזילה, אלא ישב לכל אחד שיש סיכוי שהוא הבעלים; והרמב"ם ביאר: לא ניתן להשבון כלל, מפני שלא יודע מי הבעלים, ואינו בתורת השבון.

יש צורך להתבונן, שמא לא חלוקים הרשב"ם והרמב"ם בנקודה העקרונית שביארנו בשיטות הראשונים, אלא פליגי אם יש חיוב כלפי השנים, שלדידם פסק (או הסתלק) הבי"ד ואמר כל דאלים גבר.

ונסיים בדברי הדרישה, שמבאר באופן שלישי את הרמב"ם, שסבר כרמב"ן

10. יש ספרים דגרסי: "הרמב"ם", וכן בדרישה.

בסוגיה, שבהשבה בין שניהם השלים את חובתו להשיב לבעלים. החיוב של הגזלן הוא להשיב למצב הממוני, אבל חיובו של הבי"ד הוא להשיב לבעלים האמיתי, שבעבורו החזיקו את החפץ.

ויהי רצון שתתקיים בנו תפילתנו:
"והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפינו ובפיות עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה".